

t3 Comunitat <> Escola

fent la setmana de l'alimentació

A la Setmana de l'Alimentació farem activitats a l'escola realitzades per mestres i per persones d'organitzacions de la comunitat, i a casa, amb el nexa del menjar ecològic, solidari i just.

Justificació

Sovint la dinàmica força frenètica d'una escola ens impedeix –tot i desitjar-ho– tenir contacte amb entitats del nostre barri o poble.

L'organització d'una setmana en la qual aquestes entitats vénen al nostre centre, ens ha de servir, d'una banda, per a què els infants coneguin experiències i iniciatives d'entitats que estan treballant temes relacionats amb l'alimentació al nostre territori

i als països del Sud. I, per l'altra, per a què aquestes sensibilitzin els nens i les nenes i experimentin de primera mà la dinàmica d'un centre educatiu. Això últim és bàsic perquè, al cap i a la fi, aquests infants són el futur del nostre poble o la nostra ciutat, i hauran de ser els que d'aquí uns anys continuïn treballant per gaudir d'un món més just, ecològic i sostenible.

1r Preparació

Per a la Setmana de l'Alimentació podem preparar:

- Activitats d'aula per a cada nivell realitzades pels mestres.
- Activitats d'aula per a cada nivell realitzades per persones d'altres entitats.
- Accions conjuntes d'escola en horari lectiu.
- Propostes per realitzar a casa.

Almenys cada grup haurà de fer una activitat conduïda pel personal del centre i una altra per una entitat de la comunitat.

Per a la seva organització podem coordinar-nos amb els equips de salut i de solidaritat del poble, ciutat o consell comarcal. Aquests ens poden facilitar el contacte amb ONG i entitats per a la seva participació, ja siguin de la nostra localitat o d'altres.

Els temes que podem incloure són:

- La verdura, fruita, carn, ous o lactis ecològics.
- El comerç just.
- Els productes naturals envers els artificials i agroindustrials.
- Les cadenes de menjar-ràpid.

Per promoure la participació dels infants –especialment dels cicles mitjà i superior– en la iniciativa, les i els mestres ho podem treballar en les aules o en l’espai de menjador. Podem fer-ho a partir dels seus coneixements previs, les seves experiències i les seves emocions al respecte:

Coneixements	<ul style="list-style-type: none"> • Què caracteritza un lloc de menjar ràpid? I el menjar casolà? • Sabem què és el comerç just? • A l'Àfrica, a l'Amèrica Llatina o al Sud-est asiàtic tenen les mateixes facilitats que nosaltres per menjar?
Experiències	<ul style="list-style-type: none"> • Heu participat mai en una setmana temàtica a escola? • Ens han parlat directament algunes de les entitats de la nostra població?
Sentiments	<ul style="list-style-type: none"> • Us agradaria fer activitats conjuntes amb la resta del centre? • Ens fem càrrec dels problemes relacionats amb la producció d'aliments que pateix la nostra pagesia i les persones ramaderes? I la dels països del Sud? • Com ens fa sentir conèixer els problemes que hi ha al món? I saber que podem reduir-los consumint productes ecològics i/o de comerç just?

2n Realització

D'activitats a l'aula preparades pels o per les mestres, podem fer:

Cicle	Activitat	Recurs didàctic
Inicial	Per aprendre a fer un pa de pesic tot i fomentant la convivència intercultural	Conte del Multipà de pessic (la podem baixar des de http://edpac.org/docs/conte-multipessic.pdf)
Mitjà	Per denunciar les pràctiques dels establiments de menjar ràpid i cercar alternatives	Menjar a Mc Burger Donald's King? (la podem baixar des de http://edpac.org/docs/6BURGERcat1.rtf)
Superior	Per sensibilitzar-se sobre la importància que hi hagi persones que vulguin ser pageses	Amb 16 anys i se sent sola? (la podem baixar des de http://edpac.org/docs/activitat_pagesa.pdf)

Entre les activitats realitzades a l'escola per part de persones de la comunitat podem dur a terme aquestes:

Cicle	Activitat	A càrrec de
Inicial	Els menjars del món; com mengem i d'on prové?	Mares o pares de cultures d'origen estranger o associacions de persones immigrants
Mitjà	Taller de xocolata de comerç just	Una persona d'una distribuïdora o botiga de comerç just, o d'un grup de consum ecològic que en tingui
Superior	Xerrada sobre la seguretat i la sobirania alimentària als països del Sud	Una ONG del territori que intervingui al Sud

Si és compatible amb la dinàmica escolar, podem conèixer in situ un espai relacionat amb el menjar ecològic, artesanal o social: un mercat municipal, un camp o una granja ecològica o artesanal, un menjador social, un banc d'aliments, etc.

Mitjançant els infants o directament, podem proposar a les famílies que facin entre dilluns i dimecres una joguina amb materials reutilitzats –que exposarem al centre– i convidar-les a anar a la parada de comerç just que s'obrirà l'últim dia. També podem organitzar amb les cuineres o cuiners del centre i algun tècnic o tècnica de nutrició, un taller de cuina i alimentació equilibrada i ecològica.

Com accions conjuntes d'escola podem fer:

- Esmorzars saludables (fruita o entrepà de pa ecològic).
- Festa final de cloenda amb música.
- Exposició de les joguines fabricades amb productes reutilitzables (cartrons, plàstic, brics, etc.).
- Penjar alguna exposició realitzada per ONG sobre l'alimentació al món.
- Fer un mapa del món i posar l'origen dels productes de comerç just que tindrem aquella setmana a l'escola.

Una distribució com a exemple del programa de la Setmana de l'Alimentació:

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
Tot el dia				Exposició de joguines	Exposició de joguines
9:00-11:00		Sortida cap a una experiència de la comunitat			
Pati	Fruita ecològica		Fruita ecològica		Xocolata de comerç just i pa ecològic
11:30-12:30	Activitat interna		Activitat externa		
Dinar					
15:00-17:00					Festa final i
17:00 – 18:00		Taller de cuina sana i ecològica			Parada de comerç just

3r Valoració

De l'experiència podem valorar el procés i el resultat. Aquestes preguntes ens poden ajudar a fer-la:

PROCÉS	Famílies	<ul style="list-style-type: none"> • S'han implicat en la Setmana de l'Alimentació? • Veuen interessant una coherència entre el consum a l'escola i a casa?
	Infants	<ul style="list-style-type: none"> • Han conegut l'experiència des d'un començament? • Se'ls ha fet partíceps de l'organització?
	Escola	<ul style="list-style-type: none"> • Hem aconseguit suport tècnic i/o econòmic per part d'administracions públiques (local, comarcal o Generalitat)?
RESULTAT	Famílies	<ul style="list-style-type: none"> • Han adquirit productes de comerç just? Ha sortit a compte muntar la parada d'aquests productes? • Quantes famílies han realitzat joguines amb materials reutilitzables a casa? • Quina assistència ha tingut el taller per a mares i pares?
	Comunitat	<ul style="list-style-type: none"> • Quantes entitats o organitzacions privades o públiques han participat? • Els ha agradat l'experiència? • S'ha iniciat la voluntat de generar lligams amb l'escola?
	Escola	<ul style="list-style-type: none"> • L'organització ha estat fluïda o complicada? • Hi ha hagut un ambient comunitari i col·lectiu aquesta setmana al centre o s'ha viscut com un conjunt d'accions puntuals?

Càpsules

mapa just del món

Un cop sabem quines ONG participaran en la setmana i els diferents productes de comerç just que tindrem a la parada, es dibuixa en paper d'estrassa un mapa del món.

D'una banda assenyalarem aspectes indesitjables (amb colors, requadres informatius, amb fotos o dibuixos enganxats, etc.) com ara desnutrició, baixa escolaritat, conflictes bèl·lics o altres.

Per altra banda, ubiquem les alternatives que hem conegut durant la Setmana en el mapa: els projectes al Sud de les ONG que han vingut i les comunitats que es dinamitzen econòmicament i socialment mitjançant la producció de productes de comerç just.

mercat de regal i d'intercanvi

Com una alternativa a la comercialització i control per part de grans empreses de la major part del moviment de productes, a un mercat d'intercanvi podem convidar les famílies a fer trocs.

Després de l'horari acadèmic i en unes taules facilitades pel centre, les famílies poden dur:

- Plats preparats a casa.
- Conserves casolanes.
- Productes d'horts familiars ecològics o artesanals.
- Estris de cuina o taula que no s'han de menester.

Aquests productes es poden intercanviar o regalar. Si una família no pot correspondre amb aliments o estris però vol fer-ho d'una altra manera, pot intercanviar-ho per unes hores de cangur o classes de repàs, alguna creació artística (música, poesia, etc.), un arranjament d'alguna cosa que no funcioni a casa (un degoter d'una aixeta...).

taller just de xocolata

Amb la xocolata com a centre d'interès es pot fer un taller. Repartint una rajola de xocolata de comerç just a cada infant, se'ls demana:

- Si és d'una multinacional, quin percentatge del que es paga arriba als productors?
- A quins països del món es pot conrear cacau?

Posteriorment s'explica les pràctiques de les multinacionals alimentàries que produeixen i venen xocolata (com la Nestlé):

- Decidir a les borses de valors del Nord quin preu es paga (procurant que baixi enlloc de pujar).
- Exportar matèries primeres i elaborar la xocolata aquí per guanyar més diners.
- Promoure monocultius, a molts dels quals hi ha infants treballant (com a Costa d'Ivori) i no es paga amb dignitat els treballadors i treballadores.

Se'ls demana quines alternatives tenim per evitar una situació tant injusta. Podem parlar de la compra de xocolata, cacau o crema de cacau de comerç just, d'evitar comprar productes de grans empreses i cercar-ne de locals.

el menjar social

Si a la nostra població o comarca hi ha algun menjador social -on hi poden accedir persones en processos d'exclusió social- podem convidar-los a l'escola a fer una xerrada o bé programar una visita.

Aquesta experiència ens ha de servir per aconseguir dos objectius:

- Conèixer les bosses de pobresa que crea el sistema econòmic actual (en persones nouvingudes que no poden accedir a un permís de treball o residència, persones aturades sense suport familiar, persones que tenen drogodependències o trastorns mentals, gent gran sola...) i informar sobre la diferència cada cop més gran que hi ha entre els que tenen diners i els que no.
- Valorar la sort que tenim de poder disposar d'un menjar de qualitat -l'ecològic- cada dia i en la quantitat que necessitem.

Posteriorment podem fer una analogia entre el que passa a la nostra població i el que passa al món; a uns els sobra i a d'altres els falta (en quantitat d'aliments o en el tipus -com ara la manca de proteïnes que pateixen moltes persones). En cas que volguem donar algunes xifres:

- 1/6 persones passen gana.
- 2/3 pateixen desnutrició.
- Més de 1.000 milions de persones passen fam i la quantitat augmenta proporcionalment més que l'increment de població.

L'activitat es pot finalitzar amb propostes quotidianes -com ara no malbaratar els aliments, col·laborar amb alguna entitat que lluiti per la justícia alimentària.

Experiències

L'escola i l'institut del poble han creat una comissió de treball conjunt. En un començament només es dedicaven a parlar del traspàs dels infants, però ara van més enllà.

Han creat conjuntament una escola de mares i pares, incorporant temes d'alimentació ecològica i justa. La cantina de l'institut començarà a vendre productes de comerç just i es consultarà entre el professorat i l'alumnat de cara a estudiar que també ofereixi un menú ecològic.

En la reunió a la primavera d'organització del casal d'estiu, l'escola no només vol posar les instal·lacions sinó també la filosofia. S'ha parlat que, almenys i mentre el menjar no sigui ecològic, s'eviti la compra de productes de transnacionals agroalimentàries.

Un cop l'any s'organitza al centre junt amb el suport del consell comarcal i amb la participació de l'ONG i altres entitats del poble, el dia de la solidaritat amb el Sud. Fa uns anys es recollien aliments i conserves, però l'ONG ha argumentat que la solució no va per aquí sinó per canviar les relacions nord-sud. Dues mares que entenen del tema es pensaran altres accions que poden fer les famílies.

Si no cada mes, segur que cada dos mesos, s'ofereix el Berenar del Món. Mares o pares de diferents orígens preparen algun dolç típic i expliquen el menjar tradicional de la seva (altra) terra. Aquella tarda sempre s'aprofita per parlar d'algun tema d'interès per a les famílies.

Com que al poble no hi ha massa instal·lacions esportives, alguna tarda s'obren les pistes. Els joves que hi van a jugar saben, però, que han de fer alguna tasca al mini-hort de l'escola. El conserge facilita la mànega per regar o bé diu què és necessari (treure males herbes o caragols...).

Parlant amb una distribuïdora de sucre i cafè de comerç just, s'ha demanat la referència d'una escola on hi ha algun impacte comunitari interessant d'aquest tipus de producció. S'ha posat en contacte amb el centre que és de l'Equador i han establert el que han anomenat el Pont de Solidaritat. Ambdós compartiran coneixements, dificultats, solucions i cultures.

Uns pares s'han encarregat d'informar a l'Associació Comarcal d'Equatorians per treballar plegats en el projecte.